

**Europese Hof
voor de Rechten van de Mens**

**Vragen
en
Antwoorden**

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Vragen
en
Antwoorden

WAT IS HET EUROPESE HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS?

Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens is een internationaal rechtsprekend orgaan met zijn zetel in Straatsburg. Het aantal rechters bij het Hof is gelijk aan het aantal lidstaten van de Raad van Europa die het Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden hebben geratificeerd. Thans zijn dat er zeventenveertig¹. De rechters hebben op persoonlijke titel zitting in het Hof en vertegenwoordigen geen enkele staat. Bij de behandeling van verzoekschriften wordt het Hof bijgestaan door een griffie die in hoofdzaak bestaat uit juristen afkomstig uit alle lidstaten (ook wel aangeduid als "referendarissen"). Zij zijn volkomen onafhankelijk van hun land van oorsprong en vertegenwoordigen noch verzoekers, noch lidstaten.

WAT IS HET EUROPEES VERDRAG INZAKE DE RECHTEN VAN DE MENS?

Het Europees Verdrag inzake de Rechten van de Mens ("het Verdrag") is een internationaal verdrag dat uitsluitend kan worden ondertekend door de lidstaten van de Raad van Europa. Het Verdrag, waarbij het Hof is opgericht en dat bepaalt hoe het Hof te werk gaat, bevat een opsomming van rechten en vrijheden die de staten zich hebben verplicht te verzekeren.

---

¹ Sommige lidstaten hebben niet alle protocollen bij het Verdrag geratificeerd. De protocollen zijn aanvullende verdragen die rechten toevoegen. U kunt informatie daarover vinden op onze internetsite.

Deze vragen en antwoorden zijn opgesteld door de griffie van het Hof.

Er kunnen geen rechten aan ontleend worden. Het is bedoeld om algemene informatie te geven over de wijze waarop het Hof functioneert.

Voor meer uitgebreide informatie wordt verwezen naar de door de griffie opgestelde documenten (te vinden op de internet-site van het Hof: www.echr.coe.int) en meer in het bijzonder het reglement van het Hof.

WAT DOET HET EUROPESE HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS?

Het Hof past het Europees Verdrag inzake de Rechten van de Mens toe. Zijn taak is erop toe te zien dat de staten die in het Verdrag neergelegde rechten en vrijheden eerbiedigen. Daartoe neemt het Hof kennis van klachten ("verzoekschriften" genaamd) ingediend door individuen of soms door staten. Als het Hof tot de vaststelling komt dat een lidstaat één of meerdere van deze rechten en vrijheden heeft geschonden, wordt dit in een uitspraak neergelegd. Deze uitspraak ("arrest" genaamd) is bindend; de betrokken lidstaat is verplicht er gevolg aan te geven.

WANNEER KAN IK EEN VERZOEKSCRIFT INDIENEN BIJ HET EUROPESE HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS?

U kunt bij het Hof een verzoekschrift indienen als u meent dat u persoonlijk en rechtstreeks slachtoffer bent van een schending van de rechten en vrijheden die in het Verdrag of de aanvullende protocollen zijn vervat. De schending moet zijn gepleegd door één van de door het Verdrag gebonden staten.

Welke rechten zijn door het Verdrag en de aanvullende protocollen beschermd?

Het gaat onder meer om:

- ☞ het recht op leven;
- ☞ het recht op een eerlijk proces in burgerlijke- en strafzaken;
- ☞ het recht op eerbiediging van privé- en familielevens;

- ☞ vrijheid van meningsuiting;
- ☞ vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst;
- ☞ het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel;
- ☞ het recht op het ongestoord genot van eigendom;
- ☞ het stemrecht en het recht om zich verkiesbaar te stellen.

Wat wordt door het Verdrag en de aanvullende protocollen verboden?

Het gaat onder meer om:

- ☞ folteringen of onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen;
- ☞ willekeurige en onwettige vrijheidsbeneming;
- ☞ discriminatie in het genot van de rechten en vrijheden die in het Verdrag zijn vermeld;
- ☞ uitzetting van, of weigering van toelating aan, eigen onderdanen van de staat zelf;
- ☞ de doodstraf;
- ☞ collectieve uitzetting van vreemdelingen.

IK WIL EEN VERZOEKSCRIFT INDIENEN; ONDER WELKE VOORWAARDEN KAN IK DAT DOEN?

Welke zijn de voorwaarden die mij persoonlijk betreffen?

- ☞ U hoeft niet de nationaliteit te hebben van een lidstaat van de Raad van Europa. Het is voldoende dat de schending waarover u klaagt, gepleegd is door één van deze staten

binnen zijn rechtsmacht, wat in het algemeen wil zeggen: binnen zijn grondgebied.

- ☞ U kunt een natuurlijke persoon zijn of een rechtspersoon (bijvoorbeeld een naamloze vennootschap of een vereniging).
- ☞ U moet rechtstreeks en persoonlijk slachtoffer zijn van de schending waarover u klaagt. U kunt niet in het algemeen klagen over een wet of een bestuursmaatregel, bijvoorbeeld omdat u die onrechtvaardig vindt; u kunt ook geen klacht indienen namens anderen (tenzij het gaat om met naam aangeduide personen en u hen officieel vertegenwoordigt).

Zijn er stappen die ik van tevoren in de nationale rechtsgang moet nemen?

- ☞ Ja. U moet in de betrokken staat alle rechtsmiddelen hebben aangewend die een oplossing zouden hebben kunnen geven voor de situatie waarover u wilt klagen (het zal daarbij meestal gaan om een procedure voor de bevoegde rechter, eventueel gevolgd door hoger beroep en zelfs door een beroep op de hoogste rechter, bijvoorbeeld de cassatierechter of het constitutionele hof indien aanwezig in de betreffende lidstaat).
- ☞ Het is niet voldoende de rechtsgang te hebben doorlopen: u moet ook in de rechtsgang daadwerkelijk uw klachten aan de orde hebben gesteld (dat is te zeggen: de schendingen van het Verdrag waarover u bij het Hof wilt klagen).
- ☞ U hebt slechts zes maanden vanaf de datum van de definitieve nationale beslissing (in het algemeen is dat de uitspraak van de hoogste rechter) om uw verzoekschrift in te dienen. Als die termijn is verlopen, kan het Hof uw verzoekschrift niet in behandeling nemen.

Tegen wie kan ik een verzoekschrift indienen?

- ☞ Tegen één of meer van de staten die partij zijn bij het Verdrag en die volgens u (door handelen of nalaten dat u rechtstreeks

raakt) het Europees Verdrag inzake de Rechten van de Mens heeft/hebben geschonden.

- ☞ Het handelen of nalaten waarover u klaagt, moet toe te schrijven zijn aan het openbaar gezag van de betrokken staat (bijvoorbeeld een rechterlijk orgaan of een bestuurslichaam).
- ☞ Het Hof kan geen kennis nemen van klachten gericht tegen privépersonen of tegen particuliere instellingen als commerciële bedrijven en dergelijke.

Waar kan mijn verzoekschrift over gaan?

- ☞ Uw verzoekschrift moet gaan over één van de in het Europees Verdrag inzake de Rechten van de Mens neergelegde rechten. Daaronder kunnen velerlei gestelde schendingen vallen, zoals: foltering en mishandeling van gevangenen; de wettigheid van vrijheidsbeneming; tekortkomingen in het verloop van een burgerlijk- of strafproces; discriminatie in het genot van een door het Verdrag beschermd recht; rechten van ouders, eerbiediging van privéleven, familieleven, woning en correspondentie; belemmeringen van de vrijheid van meningsuiting of in het verstrekken of ontvangen van inlichtingen; de vrijheid om deel te nemen aan een vergadering of een demonstratie; uitzetting of uitlevering; ontneming van eigendom en onteigening.
- ☞ U kunt niet klagen over schending van een ander verdrag dan het Europees Verdrag inzake de Rechten van de Mens, dus niet over de Universele Verklaring van Rechten van de Mens of het Handvest voor de Grondrechten.

HOE MOET IK MIJ TOT HET HOF RICHTEN ALS IK MEEN SLACHTOFFER TE ZIJN VAN EEN SCHENDING VAN HET VERDRAG?

Door een ingevuld en ondertekend verzoekschriftformulier² aan het Hof te sturen. Dit formulier dient, vergezeld van alle relevante stukken, naar het navolgende adres te worden gestuurd:

**The Registrar
European Court of Human Rights
Council of Europe
F-67075 Strasbourg cedex**

- ☞ U kunt schrijven in één van de officiële talen van het Hof (het Engels en het Frans), maar ook in een officiële taal van één van de staten die partij zijn bij het Verdrag.
- ☞ Het heeft geen zin om het verzoekschriftformulier per fax te versturen omdat dit niet tot gevolg heeft dat de in het Verdrag vastgelegde termijn waarbinnen een klacht bij het Hof kan worden ingediend gestuit wordt. Het Hof zal alleen acht slaan op het per post verzonden originele verzoekschriftformulier.
- ☞ Het heeft ook geen zin om zelf naar Straatsburg te komen om uw klacht mondeling uiteen te zetten. Uw klacht zal daardoor niet sneller worden behandeld en u krijgt geen rechtskundig advies.
- ☞ De griffie kan u vragen uw klacht nader aan te vullen met ondersteunende documenten, inlichtingen of uitleg.
- ☞ Download het verzoekschriftformulier van de website van het Hof, vul het zorgvuldig en leesbaar in, onderteken het en stuur het zo snel mogelijk naar het Hof. Het moet de volgende

informatie bevatten:

- een korte uiteenzetting van de feiten en van uw klachten;
  - een opsomming van de rechten die u geschonden acht;
  - de rechtsmiddelen die u reeds hebt aangewend;
  - kopieën van alle in uw zaak door het openbaar gezag afgegeven beslissingen (deze documenten worden niet aan u geretourneerd, u moet dus uitsluitend kopieën inzenden); en
  - de ondertekening: hetzij van uzelf als klager, hetzij van uw vertegenwoordiger.
- ☞ Als u anoniem wilt blijven, moet u dat onmiddellijk en onder opgave van redenen aan het Hof mededelen. De President van het Hof zal beoordelen of daarvoor voldoende rechtvaardiging bestaat.
  - ☞ In dit stadium van de procedure hoeft u niet vertegenwoordigd te zijn door een advocaat. Als u echter uw verzoekschrift door een vertegenwoordiger wilt laten indienen, moet u zelf het daartoe bestemde gedeelte van het verzoekschriftformulier invullen en ondertekenen.

Welke zijn de voornaamste kenmerken van de procedure?

- ☞ De procedure is schriftelijk. U ontvangt schriftelijk bericht van elke door het Hof genomen beslissing. Slechts bij uitzondering wordt er een openbare hoorzitting gehouden.
- ☞ Het Hof behandelt uw klacht kosteloos.
- ☞ Ook al hoeft u aan het begin van de procedure niet door een advocaat te zijn vertegenwoordigd, u zult een advocaat nodig hebben zodra uw klacht ter kennis van de Regering is gebracht. Overigens worden verreweg de meeste verzoekschriften niet-ontvankelijk verklaard zonder aan de Regering te zijn voorgelegd.
- ☞ U hoeft slechts uw eigen kosten te dragen (bijvoorbeeld honoraria van advocaten, onderzoekskosten, portokosten).
- ☞ Nadat u uw verzoekschrift hebt ingediend, kunt u verzoeken om

² U vindt het verzoekschriftformulier op onze internetsite.

een bijdrage in de kosten van rechtsbijstand. Een zodanige bijdrage wordt niet automatisch gegeven; bovendien ontvangt u die niet onmiddellijk, maar pas in een later stadium van de procedure.

Hoe verloopt de procedure?

- ☞ Het Hof moet uw verzoekschrift eerst onderzoeken op ontvankelijkheid: dat betekent dat de zaak moet voldoen aan bepaalde, door het Verdrag voorgeschreven voorwaarden (zie: “Ik wil een verzoekschrift indienen; onder welke voorwaarden kan ik dat doen?”). Als aan die voorwaarden niet is voldaan, zal uw verzoekschrift worden verworpen. Als uw verzoekschrift meerdere klachten bevat, kan het Hof er één of meer ontvankelijk verklaren en de rest verwerpen.
- ☞ Als uw verzoekschrift of één van uw klachten niet-ontvankelijk is verklaard, dan is die beslissing onherroepelijk en kan er niet op worden teruggekomen.
- ☞ Als uw verzoekschrift of één van uw klachten ontvankelijk wordt verklaard, zal het Hof de partijen (uzelf en de betrokken staat) in de gelegenheid stellen om de zaak te schikken. Als er geen schikking wordt bereikt, zal het Hof de zaak ten gronde behandelen; dat wil zeggen dat het Hof zal beoordelen of het Verdrag is geschonden of niet.

Hoe lang zal ik moeten wachten?

- ☞ Gelet op de huidige achterstanden moet u rekening houden met een tijdsverloop van een jaar voordat het Hof toekomt aan een eerste beoordeling van uw verzoekschrift. In sommige gevallen kan een verzoekschrift als dringend worden aangemerkt en met voorrang worden behandeld, in het bijzonder als aannemelijk wordt gemaakt dat voor de verzoeker onmiddellijk fysiek gevaar dreigt.

WAT KAN HET EUROPESE HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS VOOR MIJ DOEN?

Als het Hof een schending van het Verdrag constateert, kan het u “billijke genoegdoening” toekennen in de vorm van geldelijke vergoeding van bepaalde vormen van schade. Het Hof kan ook verlangen dat de betrokken staat u de kosten vergoedt die u hebt moeten maken om uw recht te doen gelden. Als daarentegen het Hof geen schending vaststelt, bent u geen extra kosten verschuldigd (dus ook niet de proceskosten van de verwerende staat).

Opmerkingen:

- ☞ Het Hof is niet bevoegd om nationale besluiten of wetten te vernietigen.
- ☞ De tenuitvoerlegging van het arrest is niet de taak van het Hof. Als eenmaal een arrest door het Hof is gewezen, gaat de verantwoordelijkheid over op het Comité van Ministers³ van de Raad van Europa wiens taak het is toe te zien op de naleving ervan en op de betaling van eventuele vergoedingen.

³ Het Comité van Ministers bestaat uit de ministers van buitenlandse zaken van de lidstaten dan wel hun vertegenwoordigers.

WAT KAN HET EUROPESE HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS NIET VOOR MIJ DOEN?

- ☞ Het Hof stelt zich niet op als hoger-beroepsrechter ten opzichte van nationale rechters: het zal geen nieuw oordeel geven in de zaak en is niet bevoegd om uitspraken te vernietigen, veranderen of herzien.
- ☞ Het Hof komt niet aan uw kant tussenbeide in uw geschil met het gezag waarover u klaagt. In uitzonderlijke gevallen kan het Hof echter voorlopige maatregelen vaststellen. In de praktijk komt dit echter uitsluitend voor als voor de verzoeker ernstig lichamelijk gevaar dreigt.
- ☞ Het Hof zal u niet helpen een advocaat te vinden of te betalen voor het opstellen van uw verzoekschrift.
- ☞ Het Hof kan u niet informeren over het geldende recht in de staat waartegen uw klacht zich richt.

Vragen en Antwoorden